

Arbetsmarknadsutskottets betänkande

1987/88:21

om anslag på tilläggsbudget II till statsbudgeten för
budgetåret 1987/88 (prop. 1987/88:125)

AU
1987/88:21

Sammanfattning

I betänkandet behandlas prop. 1987/88:125 bilaga 7 samt motion 1987/88:A38.

Efter beslut av regeringen får rekryteringsstöd temporärt användas för att underlätta utslussning av ungdomar i ungdomslag till anställningar på den öppna arbetsmarknaden. Riksdagen föreslås godkänna åtgärden. Den finansieras av medel till insatser för långtidsarbetslösa på anslaget Sysselsättningsskapande åtgärder. Detta anslag föreslås få ett tillskott om 135 milj. kr., motsvarande den beräknade utgiften för rekryteringsstöd för ungdomarna. Moderata samlingspartiet anser i en reservation att det inte behövs någon särskild medelsanvisning om man låter rekryteringsstöd i nu avsedda fall finansieras från anslaget Statsbidrag för ungdomslag.

TIONDE HUVUDTITELN

A. Arbetsmarknadsdepartementet m.m.

I. Utredningar m.m.

I enlighet med regeringens förslag under punkt A 2. hemställer utskottet att riksdagen till *Utredningar m.m.* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 6 000 000 kr.

B. Arbetsmarknad m.m.

II. Sysselsättningsskapande åtgärder

Propositionen

Under punkt B 5 föreslår regeringen att riksdagen skall

1. godkänna vad regeringen har beslutat om rekryteringsstöd för ungdomar i ungdomslag,

2. till Sysselsättningsskapande åtgärder på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1987/88 anvisa ett reservationsanslag av 135 000 000 kr.

Antalet ungdomar i ungdomslagen har gått ned och utgjorde i januari i år 16 400. Hälften av ungdomarna har varit i ungdomslag mer än fyra månader. Ett stort antal av dem är invandrarungdomar. Andelen flickor i ungdomslagen har ökat, och de utgör nu närmare 70 %. Placeringen i ungdomslag innebär i många fall att unga kvinnor introduceras på en traditionellt kvinnlig arbetsmarknad i den offentliga sektorn och vänjer sig vid att arbeta halvtid. Detta är ett mönster som har visat sig svårt att bryta senare i livet.

Arbetsförmedlingen gör stora ansträngningar att placera ungdomar i industriarbete och föra över ungdomar från ungdomslag till anställningar på den reguljära arbetsmarknaden. Inskolningsplatser är den åtgärd som, om så behövs, i första hand bör användas för att underlätta för ungdomar att få anställning på den öppna marknaden. Antalet inskolningsplatser har emellertid inte uppnått den avsedda nivån, vilket har inneburit att arbetsförmedlingen har haft svårigheter framför allt med att placera unga kvinnor i det privata näringslivet.

För att göra det lättare att i vissa fall placera ungdomar i ungdomslag i reguljärt arbete medgav regeringen den 25 februari i år att arbetsförmedlingen får lämna rekryteringsstöd till arbetsgivare i sådana fall. Det är fråga om en tillfällig åtgärd under våren 1988. Åtgärden får avse stöd i högst 5 000 fall. Anställningarna skall ha börjat före utgången av maj. De ungdomar det gäller skall ha varit i ungdomslag under en sammanhängande tid av fyra månader. De unga kvinnorna skall särskilt prioriteras.

Rekryteringsstödet bekostas i de aktuella fallen från posten Åtgärder för långtidsarbetslösa under anslaget B 5. Sysselsättningsskapande åtgärder. Anslagsposten uppgår innevarande budgetår till 350 milj. kr. För att inte rekryteringsstödet för ungdomarna skall minska insatserna för de långtidsarbetslösa bör anslaget tillföras 135 milj. kr., vilket motsvarar rekryteringsstöd till 5 000 personer under sex månader. Beviljade rekryteringsstöd beräknas leda till besparingar med minst lika stora belopp på anslaget Statsbidrag för ungdomslag.

Motion

I motion 1987/88:A38 av Alf Wennerfors m.fl. (m) yrkas

1. att riksdagen avslår regeringens förslag att till Sysselsättningsskapande åtgärder på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1987/88 anvisa ett reservationsanslag av 135 000 000 kr. samt

2. att riksdagen bemyndigar regeringen att utnyttja anslaget till Statsbidrag för ungdomslag under tionde huvudtiteln även för kostnader för rekryteringsstöd för anställning av ungdomar i enlighet med vad som i motionen anförts.

Efter att ha diskuterat bl.a. orsakerna till att inskolningsplatser har kommit till stånd i endast begränsad utsträckning anför motionärerna:

Eftersom så få inskolningsplatser har kunnat ordnas har regeringen beslutat att låta s.k. rekryteringsstöd utgå även till arbetslös ungdom, i första hand unga kvinnor som varit placerade i ungdomslag i över fyra månader.

Rekryteringsstöd innebär att bidrag till halva lönekostnaden utgår i upp till sex månader. Denna stödform är annars huvudsakligen avsedd för långtidsarbetslösa. Med hänsyn till att regeringens handläggning av frågan medfört att det saknas inskolningsplatser är det dock rimligt att tillfälligt nyttja rekryteringsstöd även för ungdom.

Vi har tidigare föreslagit ett flexiblere anslagssystem för arbetsmarknadsverket, vilket skulle möjliggöra för verket att inom vissa ramar självt fastställa regler och bestämmelser för olika åtgärder som syftar till att återföra arbetslösa till arbetsmarknaden. Det skulle underlätta handhavandet av en situation som den nu aktuella.

Regeringen begär att riksdagen skall anvisa ett nytt anslag på 135 milj. kr för ökade kostnader för rekryteringsstöd. Likväl skriver regeringen "I den utsträckning ett sådant rekryteringsstöd kommer att utnyttjas beräknas en minst motsvarande besparing uppkomma under anslaget för ungdomslag". Det bör därför enligt vår mening vara möjligt att utnyttja anslaget till ungdomslag även till rekryteringsstöd för ungdomar. Något nytt anslag krävs därför inte.

Utskottet

Regeringen har tidigare i vinter föreskrivit att rekryteringsstöd får användas om detta kan underlätta överföring av ungdomar i ungdomslag till reguljärt arbete. Åtgärden är tillfällig och kan i praktiken utnyttjas av arbetsförmedlingen under mars, april och maj. Regeringen begär att riksdagen skall godkänna åtgärden. Dess syfte är att öka möjligheterna att med utnyttjande av dagens gynnsamma arbetsmarknadsläge slussa ut fler ungdomar från ungdomslagen till anställningar på den öppna arbetsmarknaden. Några delade meningar synes inte föreligga om behovet av denna åtgärd, och utskottet föreslår för sin del att riksdagen lämnar regeringen det begärda godkännandet.

Rekryteringsstödet för ungdomarna bekostas av medel som egentligen avsatts till åtgärder för långtidsarbetslösa. För att inte finansieringen skall inkräkta på stödmöjligheterna för de långtidsarbetslösa föreslår regeringen att anslaget Sysselsättningsskapande åtgärder tillförs 135 milj. kr. Detta belopp beräknas motsvara kostnaden för det maximala antal rekryteringsstöd som får beviljas för ungdomarna.

I den föreliggande motionen A38 av Alf Wennerfors m.fl. (m) tar man fasta på vad som sägs i propositionen om att rekryteringsstöd som beviljas för att anställa ungdomar kan väntas leda till besparingar med minst motsvarande belopp på anslaget för ungdomslagen. Riksdagen bör därför bemyndiga regeringen att bekosta rekryteringsstöden från det anslaget. Om så sker behövs inte något medelstillskott till anslaget Sysselsättningsskapande åtgärder, och regeringens framställning om anslagsförstärkning bör sålunda avslås av riksdagen.

De skilda förslag som här föreligger gäller val av anslagsteknisk metod för att bekosta den aktuella stödåtgärden för ungdomar. Oavsett metodval blir det statsfinansiella resultatet detsamma, nämligen att kostnaderna för beviljade rekryteringsstöd balanseras av inbesparade statsbidrag för verksamheten med ungdomslag. För regeringens linje talar att rekryteringsstöd även i de fall det nu gäller betalas från det anslag som normalt finansierar

detta stöd, dvs. anslaget Sysselsättningsskapande åtgärder. Dessutom får beaktas att bidragsgivningen redan är i gång och i själva verket kommer att vara i slutskedet när riksdagen fattar sitt beslut i denna fråga. Detta innebär att man med motionärernas finansieringsmetod riskerar att missa kärnpunkten i regeringens förslag. Denna är att det tillfälliga stödet för ungdomar inte skall ske på bekostnad av insatserna för de långtidsarbetslösa. Därför biträder utskottet regeringens förslag även i denna del och avstyrker samtidigt motionen.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen godkänner vad regeringen har beslutat om rekryteringsstöd för ungdomar i ungdomslag,

2. att riksdagen med bifall till propositionen i motsvarande del samt med avslag på motion 1987/88:A38 till *Sysselsättningsskapande åtgärder* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 135 000 000 kr.

Stockholm den 28 april 1988

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Lars Ulander

Närvarande: Lars Ulander (s), Elver Jonsson (fp), Alf Wennerfors (m), Lahja Exner (s), Börje Hörnlund (c), Sten Östlund (s), Bo Nilsson (s), Charlotte Branting (fp), Sonja Rembo (m), Inge Carlsson (s), Kersti Johansson (c), Lars-Ove Hagberg (vpk), Sven Lundberg (s), Anders G Högmark (m) och Ture Ångqvist (s).

Reservation

Medelsanvisningen till anslaget Sysselsättningsskapande åtgärder (punkt II mom. 2)

Alf Wennerfors, Sonja Rembo och Anders G Högmark (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "De skilda" och på s. 4 slutar med "samtidigt motionen" bort ha följande lydelse:

När inskolningsplatserna introducerades bekostades statsbidragen till en början från anslaget Statsbidrag för ungdomslag. Åtgärden var motiverad bl.a. av att överföringen av ungdomar till inskolningsplatser väntades leda till motsvarande besparingar i verksamheten med ungdomslag. Samma effekt får övergång till anställningar i näringslivet med hjälp av rekryteringsstöd. Det är därför naturligt att använda anslaget till ungdomslagen även för den stödformen. Regeringen bör, såsom förordas i motion A38, ges bemyndigande av denna innebörd. Vid bifall härtill blir det obehövt att förstärka anslaget Sysselsättningsskapande åtgärder på sätt regeringen har föreslagit.

Utskottet noterar att regeringen i efterhand begär godkännande av en

redan vidtagen åtgärd. Detta är anmärkningsvärt. Den uppkomna situationen innebär emellertid att medel för långtidsarbetslösa redan kan ha börjat betalas ut som rekryteringsstöd för ungdomar i ungdomslag. För att sådana utbetalningar inte skall minska utrymmet för insatserna för långtidsarbetslösa bör de faktiskt utbetalade beloppen återföras från medlen för ungdomslagsverksamheten. En sådan åtgärd bör innefattas i det ovan föreslagna bemyndigandet för regeringen.

AU 1987/88:21

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. att riksdagen med bifall till motion 1987/88:A38

dels avslår propositionen i vad avser begäran om anslag till Sysselsättningssskapande åtgärder på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1987/88,

dels som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om disposition av medel till rekryteringsstöd för ungdomar från det på tionde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget Statsbidrag för ungdomslag.

